

Byli jsme faraónovými otroky v Egyptě a Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou.

(21) Sestry a bratři, Boží lid vděčí za svou svobodu Pánu Bohu. Všechno začalo velmi dávno. V egyptské zemi před více než třemi tisíci lety žili potomci Jákobovi. Po tomto svém praotci nesli jméno Izrael. Jméno časem hojně omílané, jméno vystavované úctě a přízni, stejně jako i nenávisti a posměchu. Jsme zvyklí na tohle jméno z kostela, z Bible, z mezinárodní politiky. Zní nám všedně, ale neochudme se svou povrchností o bohatství jeho významu! Výraz Izrael v hebrejštině znamená „Zápasí Bůh“. „Bojuje Bůh.“ Bůh se rve, Bůh se s veškerou rozhodností a silou pouští do sporu. IZRAEL.

Byli jsme faraónovými otroky v Egyptě a Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou.

Natažená paže, silná pravice. Právě ona slavná událost záchrany dala zotročeným Izraelcům znovu poznat, co znamená jméno jejich národa. Izrael – Bojuje Bůh. Bůh rozpřáhne svou paži dějinami a udeří na škůdce života, na své protivníky.

Všechno začalo velmi dávno, ale nikdy nesmí být zapomenuto. Rodiče mají vyprávět dětem, že jméno národa pořád platí. Izrael – Bojuje Bůh. Každý rok si židé o velikonocích ze široka připomínají dávný příběh o pokorném Mojžíšovi a zpupném faraónovi, o egyptské otročině a o cestě ke svobodě. Boží lid vděčí za svou svobodu Pánu Bohu. Situace Izraelců v Egyptě byla zoufalá. Dřina do úmoru, útlak a násilí, programová genocida – vzpomeňte na vraždění novorozených chlapců. A k tomu všemu zákaz náboženských obřadů k počtě jediného pravého Boha Hospodina. Když už se lidé společně ani modlit nesmějí, to už je opravdu tuze zle. Zbývá jen nářek a pláč a volání k nebesům. Žádný div, že země na Nilu je v Bibli spojována s přívlastkem „dům otroctví“. Egypt – dům otroctví. Dům posluhování, dům otročiny. Označení, které zahrnuje všechno možné zlo, které dusí a ničí svobodný lidský život.

Ano, v Egyptě byl Boží lid ohrožen. Rozhodovalo se o jeho bytí a nebytí. Bohudíky – a když říkám bohudíky, opravdu tím myslím Bohu díky – tedy Bohu díky se otevřela cesta přes moře strastí a Izraelci překročili hranici otroctví. Již nemají sloužit faraónovi, mohou si svobodně utvářet svůj společenský život a mohou svobodně pěstovat své náboženství. Jakmile jsou za vodu, která spláchla nepřátelské voje, pustí se Izraelci do zpěvu. Zpívají vítěznou píseň.

Hospodinu chci zpívat, neboť se slavně vyvýšil, smetl do moře koně i s jezdcem. Hospodin je bojovný rek, Hospodin je jeho jméno.

(Ex 15,1.3)

Vlastně celá ta písnička se točí kolem jediného námětu. Jedním složeným slovem: Jisráel. Izrael – Bojuje Bůh. Živý a opravdový Bůh Hospodin vede zápas na naší straně. Proti našim protivníkům, proti nepřátelům, kteří kazí náš život, proti usurpátorům, kteří omezují naši svobodu.

Je zvláštní a pozoruhodné, že mezi spoustou různých starověkých jmen se jako jméno pro Boží lid prosadilo právě tohle. Izrael. Jméno bojovné. Jméno vonící svobodou, jméno dýchající nadějí. Nadějí, že špatné dny – opět díky Bohu – jednou skončí a bude možné jít dál bez tísnivého ohledu na cizí zájmy. Prostě jen jít dál a radovat se, že Bůh nám dopřál žít volně a svobodně. Jsme přece Boží lid, jmenujeme se Izrael a to znamená, že za nás Bojuje Bůh. On zvítězí, on přemůže všechny naše škůdce. Až budete mít někdy chvíli klidu, vezměte si do rukou Bibli, listujte a sledujte, jak jí od začátku až do konce prostupuje Boží zápas za lidi. Písmo svaté je vlastně jedno takové dlouhé pojednání nad jménem Izrael. Bojuje Bůh. Jozue a soudcové s Boží pomocí vedli svůj boj proti brutálním nepřátelům v zemi. Král a Boží miláček David se potýkal s úklady na různých stranách. Proroci, Boží mužové a ženy, zápasili v Božím jménu o vyvolený lid, za jeho věrnost pravdě a za jeho odolnost vůči pohanským výmyslům. A když pak přišly na židovský národ nové války a nové zotročení, ani tehdy Bůh nepřestal zápasit. Rozfoukával jiskřičku důvěry, že mocní přicházejí a odcházejí, ale Boží sliby že platí stále. Že se vyhnanci znovu vrátí do své země. Že zdeptaná hrstka vyznavačů svou láskou k Bohu bude požehnáním pro celý svět.

Byli jsme faraónovými otroky v Egyptě a Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou. V mnoha variacích zazní ve Starém zákoně tohle vyznání. Boží lid vděčí za svou svobodu Pánu Bohu. A totéž znají a vyhlásují i křesťané. Ještě před Ježíšovým narozením zazpívá jeho těhotná maminka Marie: ***Bůh prokázal sílu svým ramenem, rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšně; vladaře svrhl z trůnu a ponížené povýšil.*** (Lk 1,51n)

A podobně i otec Jana Křtitele zpíval o bojujícím Bohu, ***že nám dá, abychom vysvobození z rukou nepřátel a prosti strachu, zbožně a spravedlivě ctili po všechny dny svého života.*** (Lk 1,74n)

Cesta ke svobodě, k vysvobození z vlády zlých lidí a zla vůbec je trvalé téma. Na jednom místě dokonce i Pán Ježíš mluví o své cestě do Jeruzaléma jako o exodu, čili jako o oné památné izraelské cestě za svobodou. A o vysvobození z otroctví se zcela jistě mluvilo při poslední Kristově večeři.

Byli jsme faraónovými otroky v Egyptě a Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou. Tak během slavnostního stolování vyznal Ježíš před svými učedníky, že věří v Boží osvobodivou moc. Třetího dne se u prázdného hrobu tato víra ukázala jako oprávněná. Boží lid se právem nazývá Izrael, neboť Bůh bojuje i se smrtí. A vítězí.

Egypt, dům otroctví, je prostě zkratka, šifra pro všechno, co nás znesvobodňuje, co nás ohrožuje. Někdo namítne: co je nám dnes po nějakém Egyptu. Jedna z mnoha arabských zemí.

Kdo by se o ni nějak víc zajímal? Leda si tam zajet na dovolenou podívat se na pyramidy nebo se dosyta vyhrát u moře. Ano starověký Egypt je nenávratně pryč. Všechno začalo sice velmi dávno, ale ještě pořád to neskončilo. Vznikají nové Egypty, nové domy otroctví. Zažíváme jinou nesvobodu. Jiné závislosti, zažíváme nové strachy a obavy, nové násilí, nové nářky, nové zoufalé volání k nebesům. Zlo dnes nemá podobu faraónovy tváře, nýbrž se skrylo do podoby nějaké jinačí nadvlády: politické, sociální, automobilové, betonové, mediální, kulturní, ekonomické, ekologické atd. Co všechno nám vládne, co všechno nás ovládá? Co omezuje naše životy? Jednou nohou prostě pořád vězíme v Egyptě – ať už v Egyptě soukromém, či společném. A zde se sluší postaru pěkně podle Bible vyznat: ***Byli jsme faraónovými***

otroky v Egyptě a Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou.

Nic na nás nemá právo, jedině Bůh. On dává životu volnost. On stojí nad každým lidským zákonem a nařízením a bojuje o lidskou důstojnost. Izrael.

Sestry a bratři, asi je vám jasné, proč dnes tolik hovořím o svobodě. Pozítří je 17. listopadu a s ním i dvacáté výročí demokratických změn v naší zemi. Bylo to vykročení cestou ke svobodě, byl to konec jedné kruté a špatné vlády. Nevím, jak jste ony dny prožívali vy. Mně bylo 15 let a vše bylo pro mne jako pro dospívajícího gymnazistu velmi intenzivní. Byl jsem pár měsíců věřícím a nástup svobody se v mém případě prolul s příchodem do církve.

Seznamoval jsem se tenkrát s Biblí. Nemohu se ubránit a na tehdejší události hledím biblickou optikou.

Byli jsme faraónovými otroky v Egyptě a Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou.

Je to Bůh, kdo zná touhu utlačených lidí. Je to Bůh, kdo národům ukazuje cestu ven z poroby. Je to Bůh, o něhož lidé vědomě či nevědomě přijímají sílu jít dál za svobodou. Jít do zaslíbené země. Zdůrazňuji: lidé přijímají vědomě či nevědomě. Ač si to leckdo z křesťanů přál, rok 89 nebyla žádná kouzelná revoluce víry a zbožnosti, ale přece jenom to pořád byla celkem slušná revoluce politická.

Byli jsme faraónovými otroky v Egyptě a Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou.

Jeden nelidský Egypt tenkrát padl, ale co bylo dál. I zde my křesťané čerpáme poučení z Písma svatého. Během velikonoční noci Izraelci vyšli z otroctví. Už jim nikdo neporoučel, co si smějí myslet, jak se mají modlit, s kým se mohou přátelit. Stali se svobodnými. Asi si vzpomínáte na onu nadějnou převratovou atmosféru, plnou očekávání. Rychle a velmi zhořkla zklamáním. Může nás, čtenáře Bible, takový vývoj překvapit? Jak se zachovali osvobození Izraelci? Při prvních problémech reptali na Mojžíše. Snili růžové sny o egyptských hrncích a jaksi zapomněli na důtky poháněčů a nesplnitelné pracovní normy. Na vlastní kůži si vyzkoušeli, že i demokracie je omylná a dělá chyby. Většina Izraelců se postavila proti vstupu do zaslíbené země. Čtyřicet let bloumali bezcílně pouští, než našli odvahu udělat potřebný krok, pohnout se dál a přejít Jordán. Copak podobné jevy neznáme i z našeho vývoje?

Byli jsme faraónovými otroky v Egyptě a Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou. To vyznání je moudré a přesné. Bůh nám daroval svobodu. Změnily se vnější poměry, otroctví je pryč. Ale kdo se opravdu změnil uvnitř? My jsme se moc nezměnili, změnily se naše šance – máme příležitosti, které nám byli dříve upírány. Jsme prostě svobodní. Co se svou svobodou učiníme, je věc druhá. Jako Izraelci máme svobodu dát průchod svému rozhořčení. Ale také máme svobodu zápasit o spravedlnost, o naději. Svobodně můžeme zakusit, že v tomto boji – nikoliv v brblání – nám Bůh bude po boku. Izrael, Bojuje Bůh. (Nikoliv vzdává se, rezignuje, nadává ...)

Byli jsme faraónovými otroky v Egyptě a Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou. Každoročně o svátcích židé opakují toto vyznání ne jako zaprášené svědectví o předcích, nýbrž jako svůj příběh. Svoboda z Boží ruky se týká právě nás. Křesťanská církev se klidně může přidat. Naše svoboda je od Boha. Z vyprávění a třeba ze staré sborové pošty vím, co jste mnozí prožívali osobně. Kolik ústrků a omezení bylo namířeno proti věřícím lidem. Bariéry při volbě školy a paralýza práce s dětmi a mládeží. Nevypočitatelní církevní tajemníci, schvalující vše od shromáždění po rozsah staveb. Nesmyslné papírování kolem obyčejné návštěvy kazatele ze sousedního sboru. A což teprve hledání kazatelé trvalého. Byli jsme otroky, ale zaplať Pán Bůh už nejsme. Pro většinu našich spoluobčanů bude to úterní výročí vzpomínkou na mohutné demonstrace a na okouzující jednotu, vzpomínkou na chrastění klíči, na vzmach svobodného slova, na radost z konce mizerné vlády. My ale věříme Bohu a víme víc. Bylo to jedno z mnoha slavných Boží vysvobození, kdy Hospodin svou napřaženou rukou zatočil se zkaženými vládci. Boží lid vděčí za svou svobodu Pánu Bohu. Amen.

Lukáš 1,46-56 *107,1-4; 604; 408,1-4; 579* *Galatským 5,13-15*

Kázání na 23. neděli po Trojici, 15. listopadu 2009.